

Obszyński, Jerzy

Początki sportu płockiego

Notatki Płockie 14/5-54, 47-48

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Początki sportu plockiego

Problemy sportu i turystyki są obecnie w naszym mieście problemami ogólnomiejskimi, nierozłącznie związanymi z życiem gospodarczym i społecznym naszego grodu. Szczególna rola sportu przypadała na lata obecne, kiedy Płock stał się miastem o dynamicznym rozwoju — stolicą polskiej petrochemii. Niestety, mimo wielu sukcesów organizacyjnych sport plocki nie może poszczycić się wynikami współmierzalnymi do rangi gospodarczej miasta. Miano najsilniejszego na Mazowszu ośrodka sportowego nie zaspokaja już ambicji działaczy, zawodników i szerokiej rzeszy kibiców. Należy dążyć do tego, by jak najwięcej plockich sportowców mogło uzyskać miano reprezentanta kraju — co do tej pory osiągnęła tylko nieliczna grupa młodzieży, reprezentująca barwy Polski w spotkaniach międzynarodowych juniorów. Powstanie wielkiego kombinatu rafinerijno-petrochemicznego nie przyniosło jak do tej pory istotnego wzrostu poziomu sportowego, wzrosła natomiast poważnie ranga plockiej turystyki. Nikt już dzisiaj nie neguje, że turystyka spełnia coraz poważniejszą rolę jako forma czynnego wypoczynku po pracy, podnosząc zdrowotność i kulturę mas pracujących — co w naszym mieście znalazło w ostatnich latach szczególne odbicie. Nowe walory turystyczne, rozbudowa bazy turystycznej, handlu i gastronomii, rozszerzenie działalności organizacji towarzystw turystycznych spowodowały podniesienie rangi naszego miasta w polskiej turystyce.

A jakie były początki?...

Rok 1884, w którym powstało Płockie Towarzystwo Wioślarskie przyjmujemy za datę powstania ruchu sportowego w naszym mieście. Ówczesne stosunki **polityczno-społeczne** wywarły piętno na strukturę i **działalność** organizacji sportowych. Elitaryzm jedyne wówczas zrzeszenia sportowe Polaków w Płocku powodował, że w jego szeregach zabrakło przedstawicieli wszystkich warstw społecznych. Wioślarze PTW biorą udział w regatach w Warszawie, Łomży, Włocławku, Kaliszu i Krakowie. W tym okresie czołowymi zawodnikami klubu byli Harażny, Wincent, Gutenkust, Robakiewicz i Jabłoński, tworzący czwórkę ze sternikiem.

Działalność Klubu przerywa wybuch pierwszej wojny światowej. Dopiero rok 1919 przynosi próby podźwignięcia Towarzystwa, co równoznaczne jest z odrodzeniem się plockiego sportu, jako że PTW prowadziło nie tylko działalność wioślarską.

Sytuacja, w której PTW było jedyną organizacją sportową na terenie Płocka, trwa aż do roku 1923, kiedy to na zajęciach wakacyjnych PW uczniowie plockich szkół średnich, a wśród

nich Stanisław Krzemiński, Leon Śliwiński, Czesław Biedrzycki, Stanisław Bojanowski i Stefan Górski biorą udział w historycznych już teraz zawodach lekkoatletycznych na plockim stadionie, jeszcze wówczas w początkowym stadium budowy. Propagatorem sportu plockiego, wielkim entuzjastą młodzieży był porucznik Edward Ostrowski, który będąc komendantem obozu PW, oprócz zajęć wojskowych wyznaczył godziny na uprawianie sportu — piłki nożnej, szczypiorniaka i l. a.

W okresie międzywojennym w Płocku istniało kilka klubów, które powstały w różnych latach. Kluby te reprezentowały różny poziom sportowy i prowadziły działalność w wielu sekcjach.

Najbardziej znanym na arenie krajowej było wspomniane PTW. W roku 1926 na regatach związkowych w Bydgoszczy w konkurencji czwórek półwycigowych ze sternikiem zwycięstwo odnosi załoga w składzie: Kawiecki, Koźniewski, Dobrowolski i Nowak pod sternikiem Wojtulanisem. W roku 1932 załoga PTW Kawiecki i Łukaszewski zdobywa pierwsze w historii plockiego sportu mistrzostwo Polski. Załogi plockie startując na wodach Wisły a także w Poznaniu, Bydgoszczy, Toruniu i Gdańsku odnoszą szereg wspaniałych zwycięstw. Oddanymi działaczami Towarzystwa byli tacy ludzie, jak: Kazimierz Staszewski, Leon Janicki, Zygmunt Paprocki, Marian Koźniewski, Juliusz Kawiecki, Marceł Sobociński i Mateusz Kozielski.

Najpotężniejszym klubem plockim okresu międzywojennego było TG „Sokół”, w którym istniały sekcje: la, hokej na lodzie, tenis stołowy, gimnastyka przyrządowa, kolarstwo, boks i wioślarstwo. Najbardziej znanymi zawodnikami tego klubu byli: biegacz i gimnastyk Lewandowski Józef, biegacz Nowakowski Stanisław, hokeista i kolarz Sztyma Mieczysław, bokserzy Henryk i Zygmunt Sobocińscy, hokeista, bokser i lekkoatleta Sobieraj Stanisław, hokeista i lekkoatleta Skrzeczkowski Bronisław, sprinter i skoczek Kwaśniewski Stanisław, lekkoatleta Wołkogonienko i hokeista Żółtowski.

PAKS — Płocki Amatorski Klub Sportowy (po reorganizacji przyjął nazwę KS „Masovia”) powstał w latach trzydziestych i posiadał dwie sekcje piłki nożnej i hokeja. Najsilniejszą sekcją była sekcja piłki nożnej w której najlepszymi zawodnikami byli Jan Zalmewicz, Roman Stefański, Wasiak, Frandofert i Barga. Piłkarze PAKS-u rywalizowali o palmę pierwszeństwa z klubami żydowskimi Hapoel i Makabi. W klubach tych najlepszymi piłkarzami byli: Goldberg, Moszkowicz, Weinberg.

HKS — Harcerski Klub Sportowy, który opierał swoją działalność na Związku Harcerstwa Polskiego. Klub ten posiadał sekcje: hokeja na lodzie, wioślarstwo, kajakarstwo i pływanie. Najlepsi zawodnicy klubu to bracia Mielnikowie uprawiający sporty wodne.

Poważny wkład w rozwój płockiego sportu miały szkolne kluby „Jagiellonka”, „Małachowianka” i Gimnazjum Handlowe. Najsilniejszymi dyscyplinami w szkolnych klubach była lekkoatletyka, hokej, gimnastyka i piłka nożna. Najbardziej znani zawodnicy to lekkoatleta i hokeista Krysicki Mieczysław, Walewski Henryk, Betley Stanisław, Cygler Leszek, Lipiński Stanisław oraz Bielicki, Portalski i Błaszczyk.

Oprócz wymienionych klubów działały jeszcze na polu sportowym takie organizacje, jak: „Strzelec”, „TUR”, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, OMP „JUR” i Płockie Towarzystwo Cyklistów, które powstało w roku 1901 i z przerwami prowadziło swoją działalność aż do roku 1939.

Istniejąca baza sportowa wystarczyła w zupełności dla uprawiających poszczególne dyscypliny sportowe. Miejski Stadion Sportowy z drewnianą trybuną i pięciorową bieżnią służył lekkoatletom, piłkarzom i całej młodzieży szkolnej, która odbywała tam swoje zajęcia. W. F. Hokeiści rozgrywali mecze na lodowisku na „Kamiuszkach” (obecnie miejsce to nazywamy popularnie Górkami), zaś trenowali na wielu ślizgawkach, z których najbardziej znane było lodowisko u Hejkego na Misjonarskiej i w ogrodzie u Filipowicza. Wioślarze PTW posiadali własną przystań na Wiśle.

Płock posiadał także kilka kortów tenisowych i cyklodrom.

W okresie międzywojennym płocki sport szczylił się wieloma sukcesami organizacyjnymi. Popularnym w naszym mieście był „Bieg Dookoła Płocka” na dystansie 5600 m, który gromadził corocznie ponad 100 zawodników i cieszył się ogromnym zainteresowaniem płoczan.

W roku 1927 zostaje zorganizowany bieg sztafetowy Płock—Warszawa, z udziałem reprezentacji okolicznych powiatów. W roku 1937 „Sokół” organizuje imprezę lekkoatletyczną na rzecz powodzin. W roku 1935 do Płocka przybyła na zawiady propagandowe grupa naszych najlepszych lekkoatletów — Noji, Pławczyk, Gierutto, Lokajski, Kostrzewski i inni. Takiej frekwencji publiczności mogłyby życzyć sobie obecnie płockie kluby na meczach piłki nożnej. Zdawałoby się, że wybuch drugiej wojny światowej przerwie całkowicie ruch sportowy w Płocku. Tak było aż do roku 1943, kiedy to z inicjatywy znanego w okresie przedwojennym zawodnika Sobieraja Stanisława powstaje przy Stoczni Rzeczej boisko piłkarskie (obecnie

stadion Zeglarza), na którym rozgrywa mecze piłkarskie drużyna Stoczni „Weichselwerft”. Obok drużyny piłkarskiej działa również drużyna hokeja na lodzie. Przy Zakładzie Energetycznym z inicjatywy Dorobka Mieczysława powstaje drużyna piłki nożnej „Elektrizitätsverke”. Jeńcy francuscy, którzy byli zatrudnieni w „Espera-Verke” (Fabryka Min i Granatów w kościele św. Stanisława) organizują również drużyny piłkarskie.

W roku 1944 dochodzi do trójmeczów piłkarskiego na boisku w Radziwiu, w którym zdecydowanie zwycięża drużyna Stoczni przed Zakładem Energetycznym i Francuzami. W drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia hokeiści Stoczni rozgrywają mecz z drużyną „Hitler-Jugend” przegrywając 3:4. W rewanżu w dniu 1 stycznia 1945 roku, przy olbrzymiej radości polskich widzów, Polacy zwyciężają Niemców 5:2.

Rok 1908 kiedy w Polsce powstaje Polskie Towarzystwo Krajoznawcze uznajemy również za rok powstania ruchu turystycznego w Płocku. Sprawy PTK na terenie Płocka załatwiano aż do r. 1933 Towarzystwo Naukowe Płockie, którego oddanymi działaczami byli Macieszowie i Rutsy. W roku 1933 powstaje Oddział PTK w Płocku, którego założycielem był Michał Jachnis. W pierwszym roku powstania PTK liczy 40 członków. Najbardziej bujny rozwój Towarzystwa przypada na r. 1938. Wówczas PTK liczyło już 104 członków, zorganizowało 7 wycieczek do różnych miejscowości w kraju) m. in. Wilno, Gdynia, Warszawa, Zakopane), zorganizowało wycieczki niedzielne po mieście i prowadziło szeroką akcję odczytową o zabytkach miasta i walorach turystycznych okolicy. W tym właśnie roku został wydany pierwszy folder Płocka, pióra Michała Jachnisa, a także miesięcznik krajoznawczy „Płock — informator turystyczny”. Przy gimnazjach St. Małachowskiego i Reginy Żółkiewskiej powstają samodzielne koła krajoznawcze pod patronatem PTK. Najbardziej znanymi działaczami Towarzystwa byli Michał Jachnis, Maciesz, Detrych i Hilczer. W roku 1935 powstaje w Płocku organizacja turystyczna — Związek Popierania Turystyki w Płocku, którego nadrzędnym organem jest Liga Popierania Turystyki w Polsce. Związek zaproponował rysunek herbu m. Płocka i barwy miejskie. Zadaniem Związku było m. in. obsługiwanie wycieczek przyjeżdżających do Płocka z różnych stron kraju. W zapiskach działaczy turystycznych wspomina się szczególnie o wycieczkach z Rad Miejskich Brodnicy i Łodzi. Pierwszym prezesem Związku był ówczesny Prezydent miasta Stanisław Wasiak.

W okresie międzywojennym istniało na terenie Płocka 5 hoteli — Warszawski, Poznański, Angielski, Polski i Płocki.